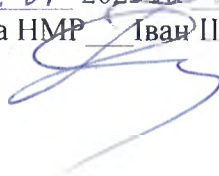

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра міжнародного права та права Європейського Союзу

Затверджено
Науково-методична рада ДПУ
від 10. 01. 2025 № 6
Голова НМР Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма
навчальної дисципліни
«Порівняльне конституційне право»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
(денної форми навчання)

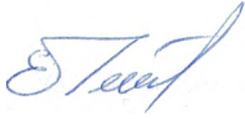
галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
освітня програма «Міжнародні відносини»

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність 293 «Міжнародне право»
освітня програма «Міжнародне право»

Статус дисципліни: обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «Порівняльне конституційне право» складена на основі освітньої-професійної програми «Міжнародні відносини» галузь знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для першого (бакалаврського) рівня, затвердженої Вченою радою Університету 12.07.2024 р. протокол №19; освітньої-професійної програми «Міжнародне право» галузь знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальність 293 «Міжнародне право» для першого (бакалаврського) рівня, затвердженої Вченою радою Університету 12.07.2024 р. протокол №19;

Укладачі:

О. В. Чернецька, доцент, к. ю. н., завідувач кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу

В. С. Шилінгов, доцент, к. ю. н., доцент кафедри фінансового та податкового права

Гарант ОП
«Міжнародні відносини»

С. Г. Денисюк, д. пол. н., професор, професор кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу

Гарант ОП
«Міжнародне право»

К. С. Лісова, к. іст. н., доцент, доцент кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою міжнародного права та права Європейського Союзу від «24» 12 2024 р. № 6

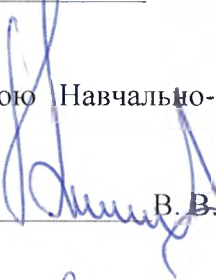
Завідувач кафедри

О. В. Чернецька к. ю. н., доцент

Розглянуто і схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту права, протокол від «08» січня 2025 року № 4

Голова вченої ради ННІ права

В. В. Топчій, д. ю. н., професор

Завідувач навчально-методичного відділу

Г. В. Гришук, доктор філософії

Реєстраційний № _____

ЗМІСТ

1	ПЕРЕДМОВА	4
2	ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
2.1	КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
2.2	ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ	8
2.3	СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
3	ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	12
4	КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	20
5	ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	22
6	ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	22
7	РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	25

1. ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Порівняльне конституційне право» належить до обов'язкових дисциплін при підготовці здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та 293 «Міжнародне право».

Метою навчальної дисципліни є всебічне пізнання та осмислення конституцій провідних держав світу, вивчення основних механізмів (моделей) конституційно-правового регулювання головних інститутів конституційного права зарубіжних держав.

Завдання навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти розуміння основних правових категорій конституційного права, їх специфіки і ролі в зарубіжних країнах; вивчення основних закономірностей функціонування інститутів конституційного права; формування у слухачів вміння орієнтуватися в системі конституційного законодавства України та зарубіжних країн, навичок користування законодавчими актами; формування у здобувачів вищої освіти високої правової культури і правосвідомості.

Методи та форми навчання: під час викладання курсу використовуються такі методи навчання: інформаційно-ілюстративний, метод проблемного викладу, метод вправ, спостереження й аналізу, метод бесіди, методи інтерактивного навчання (ділові ігри, круглі столи тощо), блоковий метод, метод проєктів, використання комп'ютерних технологій.

У процесі викладання курсу використовуються такі форми організації занять: лекції, семінари, просемінари, спецсемінари, колоквіуми, самостійна робота, індивідуальні заняття, навчальні конференції, консультації, навчальна гра тощо.

Організація поточного та підсумкового контролю знань

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначається відповідною кафедрою.

Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування, письмового експрес-контролю або комп'ютерного тестування на семінарських заняттях та лекціях, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання за національною шкалою і шкалою ЄКТС. Семестровий контроль проводиться у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти.

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни, якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочою програмою цієї навчальної дисципліни та набрав мінімальну кількість балів, що має дорівнювати 25.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Групи МВБ-24-1, МПБ-24-1

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність Освітня програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів - 4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
Модулів - 2	Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		1-й	
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		2-й	3-й
		Лекції	
	Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» Освітня програма «Міжнародні відносини» Спеціальність: 293 «Міжнародне право» Освітня програма «Міжнародне право»	26 год.	
		семінарські	
		22 год.	
		Лабораторні	
		0 год.	
		Самостійна робота	
		70 год.	
		Індивід.-консультац. робота:	
		2 год.	
		Форма семестрового контролю: екзамен	

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ МВБ-24-1

Компетентності	Результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин. ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.	РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці. РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень. РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації. РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо. РН16. Розуміти та відстоювати національні

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях. СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.	інтереси України у міжнародній діяльності.
--	--

МПБ-24-1

Компетентності	Результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин. ЗК02. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. СКОІ. Здатність критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття міжнародного права, права Європейського Союзу, порівняльного правознавства, враховувати темпоральний чинник та прогнозувати основні напрями розвитку правових систем. СК02. Здатність формувати	РН02. Розуміти історичний контекст формування міжнародно-правових норм та інститутів, цінності, що лежать у їхній основі, прогнозувати основні напрями розвитку міжнародного і національного права. РН03. Знати і розуміти нормативні положення, доктрини і принципи функціонування міжнародної і національних правових систем, здійснювати на цій основі аналіз та кваліфікацію правових явищ, застосовувати міжнародно-правові норми та принципи в національній правовій системі. РН05. Здійснювати порівняльний аналіз правових систем, оцінювати і аргументувати їхні недоліки та переваги, знаходити і тлумачити релевантне іноземне законодавство, надавати консультації щодо його змісту і практики застосування, оцінювати та мінімізувати ризики юридично значущих дій з урахуванням множинності правових систем і юрисдикцій. РН06. Забезпечувати юридичний супровід захисту прав, відстоювання інтересів фізичних і юридичних осіб, національних інтересів держави України за допомогою міжнародних та національних правових механізмів у сфері міжнародних публічних і міжнародних приватних відносин. РН18. Передбачати наслідки юридично значущих дій і рішень для окремих фізичних, юридичних осіб і держави.

судження у сфері міжнародного права, права Європейського Союзу, національного права, порівняльного правознавства, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СКО3. Здатність захищати національні інтереси власної держави та права людини за допомогою міжнародно-правових інструментів і механізмів.

СКО5. Здатність аналізувати зміст національних правових норм, інститутів і галузей права у порівняльно-правовому контексті.

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ОП «Міжнародні відносини»

Пререквізитами є навчальні дисципліни «Теорія держави та права».

Постреквізитами є навчальні дисципліни: «Міжнародне право», «Міжнародні організації».

ОП «Міжнародне право»

Пререквізитами є навчальні дисципліни «Теорія держави та права».

Постреквізитами є навчальні дисципліни: «Міжнародне право», «Міжнародний захист прав людини».

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ МВБ-24-1, МПБ-24-1

№ з/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінари заняття (год.)	Інд-конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 2 залікових кредити (60 год.)						
ЗМ 1. Загальна теорія порівняльного права. Конституція та конституційний контроль						
T.1	Предмет, метод та джерела порівняльного конституційного права	2	2		6	10
T.2	Основи теорії конституції	4	4		6	14
T.3	Конституційне правосуддя в зарубіжних країнах	2	2		6	10
T.4	Конституційно-правовий статус особи	2	2	2	7	13
T.5	Конституційні інститути безпосереднього народовладдя	4	2		7	13
Всього по модулю:		14	12	2	32	60
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
МОДУЛЬ II = 2 залікових кредити (60 год.)						
ЗМ 2. Інститути порівняльного конституційного права (Теми 6 – 13)						
T.6	Конституційні інститути форми держави в зарубіжних країнах	2	2		7	11
T.7	Конституційно-правовий статус парламенту у зарубіжних країнах	2	2		7	11
T.8	Конституційно-правовий статус глави держави та виконавчої влади	4	2		8	14
T.9	Місьцеве управління та місьцеве самоврядування в зарубіжних країнах	2	2		8	12
T.10	Судова влада в зарубіжних країнах	2	2		8	12
Всього по модулю:		12	10		38	60
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Разом годин з курсу:		26	22	2	70	120

РЕЙТИНГ-ПЛАН

Години	Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, практична робота, лабораторна робота, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування, індивідуальна робота)	Результати навчання	Вага оцінки кількість балів Денна форма навчання
2	Тема 1. Предмет, метод та джерела порівняльного конституційного права	лекція	ОП1*РН03, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05	
2	Тема 1.	семінар	ОП1*РН03, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05	2
6	Тема 1.	самостійна робота здобувача	ОП1*РН03, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05	
4	Тема 2. Основи теорії конституції	лекція	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	
4	Тема 2.	семінар	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	4
6	Тема 2.	самостійна робота здобувача	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	
2	Тема 3. Конституційне правосуддя в зарубіжних країнах	лекція	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	
2	Тема 3.	семінар	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	2
6	Тема 3.	самостійна робота здобувача	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	
2	Тема 4. Конституційно-правовий статус особи в зарубіжних країнах	лекція	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	
2	Тема 4.	семінар	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	2

7	Тема 4.	самостійна робота здобувача	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	
2	Тема 4.	індивідуально- консультаційне завдання	ОП1*РН03, РН04, РН09,РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	
4	Тема 5. Конституційні інститути безпосереднього народовладдя в зарубіжних країнах	лекція	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	
2	Тема 5.	семінар	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	2
7	Тема 5.	самостійна робота здобувача	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	
	Теми 1-5	Проміжний модульний контроль	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	6
60	Усього за модуль 1			18
2	Тема 6. Конституційні інститути форми держави в зарубіжних країнах	лекція	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	
2	Тема 6.	семінар	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	2
7	Тема 6.	самостійна робота здобувача	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	
2	Тема 7. Конституційно- правовий статус парламенту у зарубіжних країнах	лекція	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	
2	Тема 7.	семінар	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	2
7	Тема 7.	самостійна робота здобувача	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05, РН06, РН18	
4	Тема 8. Конституційно- правовий статус глави держави та виконавчої	лекція	ОП1*РН03, РН04, РН09, РН15, РН16 ОП2*РН02, РН03, РН05,	

	влади		RH06, RH18	
2	Тема 8.	семінар	ОП1*RH03, RH04, RH09, RH15, RH16 ОП2*RH02, RH03, RH05, RH06, RH18	2
8	Тема 8.	самостійна робота здобувача	ОП1*RH03, RH04, RH09, RH15, RH16 ОП2*RH02, RH03, RH05, RH06, RH18	
2	Тема 9. Місцеве управління та місцеве самоврядування в зарубіжних країнах	лекція	ОП1*RH03, RH04, RH09, RH15, RH16 ОП2*RH02, RH03, RH05, RH06, RH18	
2	Тема 9.	семінар	ОП1*RH03, RH04, RH09, RH15, RH16 ОП2*RH02, RH03, RH05, RH06, RH18	2
8	Тема 9.	самостійна робота здобувача	ОП1*RH03, RH04, RH09, RH15, RH16 ОП2*RH02, RH03, RH05, RH06, RH18	
2	Тема 10. Судова влада в зарубіжних країнах	лекція	ОП1*RH03, RH04, RH09, RH15, RH16 ОП2*RH02, RH03, RH05, RH06, RH18	
2	Тема 10.	семінар	ОП1*RH03, RH04, RH09, RH15, RH16 ОП2*RH02, RH03, RH05, RH06, RH18	2
8	Тема 10.	самостійна робота здобувача	ОП1*RH03, RH04, RH09, RH15, RH16 ОП2*RH02, RH03, RH05, RH06, RH18	
	Теми 6-10	Проміжний модульний контроль	ОП1*RH03, RH04, RH09, RH15, RH16 ОП2*RH02, RH03, RH05, RH06, RH18	7
60	Усього за модуль 2			17
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE				5
Індивідуально-консультаційна робота				10
Підсумковий модульний контроль у формі екзамену				50
Усього за курсом				100

ОП1* Міжнародні відносини

ОП2*Міжнародне право

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Загальна теорія порівняльного права. Конституція та конституційний контроль

Тема 1. Предмет, метод та джерела порівняльного конституційного права

План лекційного заняття

1. Порівняльне конституційне право як наука та навчальна дисципліна. Конституційне право як галузь національного права зарубіжних країн.
2. Предмет галузі конституційного права та його структура.
3. Метод галузі конституційного права.
4. Система конституційного права та її складові. Принципи конституційного права. Інститути конституційного права: поняття, види.
5. Норми конституційного права та їх специфіка. Особливості структурної будови норми конституційного права. Класифікація конституційно-правових норм.
6. Суб'єкти конституційно-правових відносин: специфіка та класифікація.
7. Джерела конституційного права в зарубіжних країнах: поняття та класифікація. Конституція – основне джерело галузі конституційного права.

План семінарського заняття

1. Порівняльне конституційне право як наука та навчальна дисципліна. Предмет галузі конституційного права та його структура.
2. Метод галузі конституційного права.
3. Система конституційного права та її складові. Принципи конституційного права. Інститути конституційного права: поняття, види.
4. Норми конституційного права та їх специфіка. Класифікація конституційно-правових норм.
5. Суб'єкти конституційно-правових відносин: специфіка та класифікація.
6. Джерела конституційного права в зарубіжних країнах: поняття та класифікація. Конституція – основне джерело галузі конституційного права.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Місце та роль конституційного права в національних системах.
2. Поняття конституційного права як галузі національного права країни.
3. Специфіка джерел конституційного права в різних правових системах.

Перелік питань для самоконтролю

1. Конституційне право як галузь національного права зарубіжних країн.
2. Особливості структурної будови норми конституційного права.

Рекомендована література

Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]

Додаткова: [1]; [2]; [3]

Електронні ресурси Інтернет: [1]; [2]; [3]; [4]

Міжнародні видання: [5]

Тема 2. Основи теорії конституції

План лекційного заняття

1. Основні етапи конституційного розвитку держав світу та їх характеристика.
2. Конституція як установчий акт волі (влади) народу та Основний закон держави.
3. Форма та структура конституції. Критерії класифікації та види конституцій. Матеріальна та формальна конституції. Юридична і фактична конституція. Фіктивна конституція. Юридичні властивості формально-юридичної Конституції.
4. Способи прийняття конституцій. Способи внесення змін до конституції. Жорсткі і гнучкі конституції. Обмеження щодо внесення змін у Конституцію. Скасування конституції.
5. Загальна характеристика Конституції України.

План семінарського заняття

1. Основні етапи конституційного розвитку держав світу та їх характеристика.
2. Конституція як установчий акт волі (влади) народу та Основний закон держави.
3. Форма та структура конституції.
4. Критерії класифікації та види конституцій. Матеріальна та формальна конституції. Юридична і фактична конституція. Фіктивна конституція.
5. Юридичні властивості формально-юридичної Конституції.
6. Способи прийняття конституцій. Способи внесення змін до конституції. Жорсткі і гнучкі конституції. Обмеження щодо внесення змін у Конституцію. Скасування конституції.
7. Загальна характеристика Конституції України.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Тенденції розвитку зарубіжних конституцій.
2. Особливості новітніх конституцій постсоціалістичних країн.
3. Особливості розробки та прийняття конституцій в країнах світу.

Перелік питань для самоконтролю

1. Що таке формальна конституція?
2. Що таке фактична конституція?
3. Назвіть і схарактеризуйте функції конституції.
4. Назвіть властивості конституції.
5. Схарактеризуйте зміст конституції.
6. Де вперше був створений інститут конституційного контролю.
7. Що таке форма конституції?
8. Види конституцій за формою.
9. Порядок прийняття конституцій.
10. Що таке октроювання?
11. Форми зміни конституції.
12. Які бувають види конституцій, в залежності від способу внесення змін та доповнень?

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]

Додаткова: [1]; [2]; [3]

Електронні ресурси Інтернет: [1]; [2]; [3]; [4]

Міжнародні видання: [3]

Тема 3. Конституційне правосуддя в зарубіжних країнах

План лекційного заняття

1. Конституційне правосуддя в механізмі захисту конституції.
2. Типи конституційного контролю.
3. Порядок формування органів конституційного контролю в зарубіжних країнах.
4. Компетенція органів конституційного контролю.
5. Форми конституційного контролю. Попередній та наступний конституційний контроль: поняття та сутність. Конкретний і абстрактний конституційний контроль. Обов'язковий і факультативний контроль. Механізм реалізації конституційного контролю.
6. Конституційно-правовий статус Конституційного суду України.

План семінарського заняття

1. Конституційне правосуддя в механізмі захисту конституції.
2. Типи конституційного контролю.
3. Порядок формування органів конституційного контролю в зарубіжних країнах.
4. Компетенція органів конституційного контролю.
5. Форми конституційного контролю. Попередній та наступний конституційний контроль: поняття та сутність. Конкретний і абстрактний конституційний контроль. Обов'язковий і факультативний контроль. Механізм реалізації конституційного контролю.
6. Конституційне провадження.
7. Порядок розгляду справ у Конституційному суді з питань визначення конституційності нормативних актів. Рішення конституційного Суду.
8. Конституційно-правовий статус Конституційного суду України.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Конституційне провадження.
2. Порядок розгляду справ у Конституційному суді з питань визначення конституційності нормативних актів. Рішення Конституційного Суду.

Перелік питань для самоконтролю

1. Попередній та наступний конституційний контроль: поняття та сутність.
2. Конкретний і абстрактний конституційний контроль.
3. Обов'язковий і факультативний контроль.
4. Механізм реалізації конституційного контролю.

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]

Додаткова: [1]; [2]; [3]

Електронні ресурси Інтернет: [1]; [2]; [3]; [4]

Міжнародні видання: [1]; [4]; [8]

Тема 4. Конституційно-правовий статус особи

План лекційного заняття

1. Інститут громадянства. Набуття та припинення громадянства.
2. Правовий статус іноземних громадян (підданих) та осіб без громадянства. Подвійне громадянство.
3. Загальна характеристика та класифікація конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина.
4. Гарантії здійснення конституційних прав і свобод людини і громадянина.

План семінарського заняття

1. Поняття громадянства в конституційному праві зарубіжних країн.
2. Порядок набуття і припинення громадянства у зарубіжних країнах.
3. Інститути політичного притулку та екстрадиції (видачі) у конституційному праві зарубіжних країн.
4. Конституційний статус особи та його основні принципи в зарубіжних країнах.
5. Класифікація прав і свобод особи. Особисті права і свободи.
6. Політичні права і свободи.
7. Економічні, соціальні і культурні права та обов'язки.
8. Обов'язки громадян, юридичні гарантії їх конституційних прав і свобод.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Інститути політичного притулку та екстрадиції (видачі) у конституційному праві зарубіжних країн.
2. Конституційний статус особи та його основні принципи в зарубіжних країнах.

Перелік питань для самоконтролю

1. Способи конституційного формулювання прав, свобод і обов'язків.
2. Принципи правового регулювання конституційно-правового статусу людини і громадянина та їх характеристика.
3. Порівняти перелік конституційних прав, свобод і обов'язків, записаних у Конституції України та в конституції якоїсь зарубіжної демократичної країни.
4. порівняти формулювання окремих прав, свобод і обов'язків у цих конституціях і дати свої коментарі.
5. Яка основна функція громадянства?
6. В чому відмінність набуття громадянства за народженням (філіацією) від укорінення (натуралізацією)?
7. Який характер має порядок натуралізації і якими нормами він встановлюється?
8. Які підстави втрати громадянства за національним правом більшості держав?
9. Що таке денатуралізація і денационалізація, різниця між ними?
10. Чим зумовлені особливості конституційного закріплення прав і свобод в різних країнах?

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]

Додаткова: [1]; [2]; [3]

Електронні ресурси Інтернет: [1]; [2]; [3]; [4]

Міжнародні видання: [1]; [4]; [8]

Тема 5. Конституційні інститути безпосереднього народовладдя

План лекційного заняття

1. Поняття форм народного волевиявлення.
2. Поняття і соціальна функція виборів.
3. Поняття та види принципів виборчого права.
4. Види виборів.
5. Джерела виборчого права. Виборче право в об'єктивному та суб'єктивному значення.
6. Поняття та види виборчих систем. Мажоритарна система відносної більшості. Мажоритарна система абсолютної більшості. Мажоритарна система кваліфікованої більшості. Кумулятивний вотум.
7. Система пропорційного представництва політичних партій. Види визначення виборчого метра (квоти). Розподіл мандатів у списку. Методи обмеження принципу пропорційності. Об'єднання списків. Референдум. Поняття й соціальна функція. Предмет референдуму.

План семінарського заняття

1. Поняття і соціальна функція виборів.
2. Поняття та види принципів виборчого права.
3. Види виборів.
4. Джерела виборчого права. Виборче право в об'єктивному та суб'єктивному значення.
5. Поняття та види виборчих систем.
6. Референдум. Поняття й соціальна функція.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Змішані системи.
2. Практика застосування виборчих систем.
3. Ініціатива й призначення референдуму.
4. Правові наслідки референдуму.

Перелік питань для самоконтролю

1. Види виборів.
2. Джерела виборчого права.
3. Референдум. Поняття й соціальна функція

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]

Додаткова: [1]; [2]; [3]

Електронні ресурси Інтернет: [1]; [2]; [3]; [4]

Міжнародні видання: [1]; [4]; [8]

Змістовний модуль 2. Інститути порівняльного конституційного права

Тема 6. Конституційні інститути форми держави в зарубіжних країнах

План лекційного заняття

1. Поняття та класифікація форм держави.
2. Форми правління в зарубіжних країнах.
 - 2.1. Особливості монархічної форми правління.
 - 2.2. Республіканська форма правління.
 - 2.3. Особливі форми правління.
3. Форми державного устрою.
4. Політичні режими, їх різновиди.

План семінарського заняття

1. Поняття та класифікація форм держави.
2. Форми правління в зарубіжних країнах.
 - 2.1. Особливості монархічної форми правління.

- 2.2. Республіканська форма правління.
- 2.3 Особливі форми правління.
3. Форми державного устрою.
4. Політичні режими, їх різновиди.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Сучасні монархії.
2. Особливості монархічної форми правління в країнах Арабського Сходу.
3. Теократична форма республіки в зарубіжних країнах.
4. Суперпрезидентські республіки.
5. Особливості федералізму в сучасних зарубіжних країнах.
6. Автономія як форма політико-територіального устрою.

Перелік питань для самоконтролю

1. Що таке форма держави?
2. Що таке форма державного правління?
3. Що таке монархія?
4. Назвіть ознаки монархії.
5. Назвіть ознаки абсолютної монархії.
6. Назвіть країни в яких форма правління дуалістична монархія.
7. Яка форма правління в Великобританії, Швеції, Голландії, Бельгії, Данії, Норвегії, Іспанії, Австралії, Японії?
8. Назвіть ознаки республіканської форми правління.
9. Назвіть країни з президентською формою правління.
10. Назвіть та схарактеризуйте особливі форми правління.
11. Назвіть ознаки унітарної форми державного устрою.
12. Що таке унія? Схарактеризуйте ознаки унії.
13. Схарактеризуйте демократичний режим.
14. Схарактеризуйте теократичний режим.
15. В чому суть арабського соціалізму?

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]

Додаткова: [1]; [2]; [3]

Електронні ресурси Інтернет: [1]; [2]; [3]; [4]

Міжнародні видання: [1]; [4]; [8]

Тема 7. Конституційно-правовий статус парламенту у зарубіжних країнах

План лекційного заняття

1. Класифікація парламентів.
2. Структура парламентів.
3. Формування парламентів.
4. Припинення повноважень парламентів.
5. Повноваження парламенту.
6. Законодавчий процес.

План семінарського заняття

1. Структура та класифікація парламентів зарубіжних країн. Порядок формування палат парламентів.
2. Кількісний та якісний склад парламентів, правове положення парламентарія. Депутатський мандат. Імунітет. Індемнітет. Імперативний мандат. Вільний мандат.
3. Внутрішня структура палат парламентів (керуючі органи, парламентські комісії (комітети)).
4. Законодавчий процес: поняття, особливості, стадії.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Поняття парламенту. Місце і роль парламентів у системі влади в зарубіжних країнах.
2. Конституційно-правовий статус депутата в зарубіжних країнах.

Перелік питань для самоконтролю

1. Що таке парламент, яке місце в системі розподілу влади він займає? Чи може держава

існувати без цього органу державної влади?

2. Назвіть основні функції, що виконує парламент в сучасних державах?
3. В чому полягає різниця між вільним та імперативним мандатом?
4. Навіщо, на вашу думку, потрібно кілька читань при обговоренні законопроекту?
5. Чим відрізняються терміни «законодавчий процес» та «законотворчий процес»?
6. Назвіть основні стадії законодавчого процесу? Охарактеризуйте кожну з них.

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]

Додаткова: [1]; [2]; [3]

Електронні ресурси Інтернет: [1]; [2]; [3]; [4]

Міжнародні видання: [1]; [4]; [8]

Тема 8. Конституційно-правовий статус глави держави та виконавчої влади

План лекційного заняття

1. Поняття, основні ознаки, різновиди глави держави. Місце глави держави в системі вищих органів державної влади.
2. Правове становище глави держави при різних формах правління. Загальні та специфічні риси.
3. Конституційні моделі виконавчої влади.
4. Поняття і місце виконавчої влади у системі органів державної влади.
5. Порядок формування, структура та склад урядів.
6. Компетенція урядів.
7. Конституційно-правова відповідальність урядів.

План семінарського заняття

1. Поняття, основні ознаки, різновиди глави держави. Місце глави держави в системі вищих органів державної влади.
2. Правове становище глави держави при різних формах правління. Загальні та специфічні риси.
3. Місце уряду в системі вищих органів влади. Поняття, склад та призначення уряду.
4. Порядок формування урядів. Види урядів: однопартійний уряд, коаліційний уряд, службовий уряд, уряд меншості, уряд національної єдності, безпартійний уряд, тимчасовий уряд.
5. Компетенція урядів, урядова правотворчість, регламентні акти.
6. Співвідношення регламенту та закону. Делеговане законодавство: суть, види, засоби контролю над ним.
7. Структура та організація урядів.
8. Конституційно-правова, політична, кримінальна, цивільно-правова, дисциплінарна відповідальність урядів зарубіжних країн.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Види урядів та їх характеристика.
2. Співвідношення регламенту та закону. Делеговане законодавство: суть, види, засоби контролю над ним.

Перелік питань для самоконтролю

1. Надайте визначення терміну «уряд»? Яке місце та роль займає уряд в системі вищих органів державної влади?
2. Що розуміється під поняттям «уряд» у Сполучених Штатах Америки та інших президентських республіках?
3. Що розуміється під поняттям кабінет? Які значення та різновиди цього терміну відомі на сьогоднішній день?
4. Назвіть сфери компетенції уряду в світовій практиці?
5. В чому полягає імунітет членів уряду?
6. Порівняйте статус глави уряду в Україні та інших країнах?
7. Співвідношення статусу глави держави та глави уряду за різних форм правління.
8. Суть парламентського та позапарламентського способу формування уряду.
9. Навести приклади країн, де застосовується колективна та індивідуальна відповідальність уряду і його членів.

10. Співвідношення відповідальності глави держави та уряду.

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]

Додаткова: [1]; [2]; [3]

Електронні ресурси Інтернет: [1]; [2]; [3]; [4]

Міжнародні видання: [1]; [4]; [8]

Тема 9. Місцеве управління та місцеве самоврядування в зарубіжних країнах

План лекційного заняття

1. Поняття та сутність місцевих органів влади.
2. Основні риси адміністративно-територіального устрою зарубіжних країн. Основні системи здійснення публічної влади на місцях.
3. Структура і порядок формування органів місцевого самоврядування.
4. Компетенція і фінансова база місцевого самоврядування.
5. Відносини органів місцевого самоврядування з центральною владою.

План семінарського заняття

1. Поняття місцевого самоврядування в зарубіжних країнах.
2. Основні системи (моделі) місцевого самоврядування.
3. Порядок організації, структура місцевих органів.
4. Повноваження органів місцевого самоврядування в зарубіжних країнах.
5. Форми урядового контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Основні системи (моделі) місцевого самоврядування.
2. Класифікація повноважень органів місцевого самоврядування.

Перелік питань для самоконтролю

1. Назвіть моделі місцевих органів самоврядування в зарубіжних країнах.
2. Схарактеризуйте державницьку теорію самоврядування.
3. Співвідношення понять «місцеве самоврядування» та «місцеве управління».
4. Які існують системи місцевих органів управління та органів місцевого самоврядування?
5. Що є первісним осередком місцевого самоврядування у зарубіжних країнах?
6. Що є основною організаційно-правовою формою роботи місцевих представницьких органів?
7. Назвіть функції муніципальних органів у зарубіжних країнах.
8. Яка система адміністративно-територіального поділу в зарубіжних країнах?
9. Який порядок обрання муніципальної ради?
10. Який термін повноважень місцевих представницьких органів?
11. Схарактеризуйте повноваження муніципальних рад.

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]

Додаткова: [1]; [2]; [3]

Електронні ресурси Інтернет: [1]; [2]; [3]; [4]

Міжнародні видання: [1]; [4]; [8]

Тема 8. Судова влада в зарубіжних країнах

План лекційного заняття

1. Поняття і місце судової влади у системі органів державної влади.
2. Конституційні принципи організації та функціонування судових систем.
3. Конституційна юстиція.
4. Правовий статус судів.

План семінарського заняття

1. Конституційні принципи правосуддя в зарубіжних країнах.
2. Поняття судової системи. Конституційно-правові принципи організації і діяльності

судових систем.

3. Моделі судових систем. Англосаксонська модель. Романо-германська модель. Соціалістична модель. Мусульманська модель.

4. Особливості організації судових систем у державах з унітарною і федеративною формами державного устрою.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Моделі судових систем. Англосаксонська модель. Романо-германська модель. Соціалістична модель. Мусульманська модель.

Перелік питань для самоконтролю

1. Дайте визначення судовій владі.
2. Схарактеризуйте структуру судової влади.
3. Дайте визначення поняттю «магістратура»?
4. Конституційно-правові принципи організації і діяльності судових систем.
5. Чим же відрізняються присяжні засідателі від народних засідателів?
6. В чому полягає принцип інстанційності?
7. Які існують дві основні форми оскарження судових рішень?
8. Назвіть основні ознаки англосаксонської моделі судочинства?
9. Що таке конституційний контроль в широкому розумінні?
10. Які терміни повноважень органів конституційного контролю?
11. Назвіть способи формування органів конституційного контролю.
12. Назвіть види конституційного контролю за характером правових наслідків.
13. Що є об'єктом конституційного контролю?

Рекомендована література:

Основна: [1]; [2]; [3]; [4]; [5]

Додаткова: [1]; [2]; [3]

Електронні ресурси Інтернет: [1]; [2]; [3]; [4]

Міжнародні видання: [1]; [4]; [8]

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Таблиця 4.1.

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях для денної форми навчання

К-ть балів	Критерії оцінювання
2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
1,5	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
1	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань
0,5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи. Семінарські заняття оцінюються від 0 до 2 балів денної форми навчання. обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі ДПУ MOODLE (максимально 5 балів). Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться письмово.

Таблиця 4.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи для денної форми

Вид завдання	Максимальна к-ть балів за виконання	
	денна	
Теоретичні питання	3	4
Тестовий блок	3	3
Всього	6	7

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуально-консультаційна робота під керівництвом викладача оцінюється максимально у 10 балів. Тематика індивідуальних завдань видається на початку семестру, останній день подачі виконаного індивідуального завдання – останнє семінарське заняття. Індивідуальна робота здійснюється у формі есе, презентації, проєкту або інших формах і оцінюється від 0 до 10 балів денної форми навчання.

Таблиця 4.3.

**Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти
для денної навчання**

К-ть балів	Критерії оцінювання
денна	
10	Послідовність, логічність написання есе, а також підготовка презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
5	Послідовність, логічність написання есе, але без презентації.
0	Не виконана індивідуальна робота.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів).

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/ Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно - варіативний)	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Таблиця 4.4

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача (до 25% обсягу контактних годин дисципліни)

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
10	Індивідуальна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalnainformalna-osvita
2(3)	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою семінарського заняття	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Prometheus, YouControl Academy тощо.
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється методами індивідуального усного опитування; тестування, у тому числі в системі MOODLE; перевірки есе, доповідей, конспектів матеріалу, визначеного для самостійної роботи здобувачів вищої освіти; анотацій прочитаної додаткової літератури; бібліографічного опису літератури; перекладу іноземних текстів встановлених обсягів тощо; участі у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах; вирішення ситуаційних завдань, модульні контрольні роботи, підсумковий контроль - екзамен.

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний та підсумковий контроль проводиться у письмовій, усній та комбінованій формах при проведенні семінарських занять та екзамену.

Завдання на модульні контрольні роботи містять теоретичні питання та тестові завдання.

6.1. Перелік питань до поточного контролю

Змістовний модуль 1

1. Поняття конституційного права та порівняльного конституційного права.
2. Предмет конституційного права.
3. Система конституційного права.
4. Методологія науки конституційного права. Компаративістика як специфічний метод науки конституційного права.
5. Конституційне право як галузь права. Конституційно-правові відносини. Суб'єкти конституційно-правових відносин.
6. Поняття та види джерел конституційного права.
7. Поняття та сутність конституції.
8. Зміст конституції та функції конституції.
9. Конституційно-правова норма, її особливості. Структура конституційно-правової норми.
10. Порядок розробки та прийняття конституції.
11. Порядок внесення змін до Конституції України.
12. Класифікація конституцій.
13. Поняття конституційно-правового статусу особи та його складові.
14. Принципи (загальні засади) конституційно-правового статусу особи.
15. Класифікації прав людини та їх характеристика.
16. Конституційні обов'язки особи.

17. Інститут громадянства: загальна характеристика.
18. Способи та підстави набуття громадянства.
19. Способи припинення громадянства.
20. Правовий статус іноземних громадян, апатридів, біпатридів та біженців.
21. Поняття та сутність політичних партій.
22. Поняття та принципи виборчого права.
23. Організація виборчого процесу.
24. Конституційно-правовий інститут референдуму.
25. Класифікація референдумів.

Модуль 2

1. Поняття форми держави.
2. Парламентарні форми правління.
3. Президентська республіка: основні риси.
4. Поняття форми територіального устрою.
5. Унітарна держава: основні ознаки.
6. Федерація та її ознаки.
7. Конфедерація та її правова природа.
8. Форма державно-правового режиму.
9. Демократичний державно-правовий режим: основні ознаки.
10. Авторитарний режим: основні риси. Тоталітаризм як крайній прояв авторитаризму.
11. Місце парламенту в системі вищих органів державної влади. Основні риси парламенту.
12. Структура парламенту.
13. Порядок роботи та прийняття рішень парламентом.
14. Правовий статус депутата парламенту.
15. Поняття виконавчої влади. Організація виконавчої влади за різних форм державного правління.
16. Класифікація органів виконавчої влади.
17. Конституційний статус глави держави: монарха; президента.
18. Порядок та умови заміщення посади президента.
19. Повноваження глави держави.
20. Характеристика уряду як державного інституту. Моделі організації уряду.
21. Порядок формування уряду.
22. Поняття судової влади. Судові системи та види судів.
23. Поняття конституційного контролю. Органи конституційного контролю.
24. Загальна характеристика та системи місцевого самоврядування.
25. Компетенція органів місцевого самоврядування.

Перелік питань до екзамену

1. Поняття конституційного права та порівняльного конституційного права.
2. Предмет конституційного права.
3. Система конституційного права.
4. Методологія науки конституційного права. Компаративістика як специфічний метод науки конституційного права.
5. Конституційне право як галузь права. Конституційно-правові відносини. Суб'єкти конституційно-правових відносин.
6. Поняття та види джерел конституційного права.
7. Поняття та сутність конституції.
8. Зміст конституції та функції конституції.
9. Конституційно-правова норма, її особливості. Структура конституційно-правової норми.
10. Порядок розробки та прийняття конституції.
11. Порядок внесення змін до Конституції України.
12. Класифікація конституцій.
13. Поняття конституційно-правового статусу особи та його складові.
14. Принципи (загальні засади) конституційно-правового статусу особи.
15. Класифікації прав людини та їх характеристика.

16. Конституційні обов'язки особи.
17. Інститут громадянства: загальна характеристика.
18. Способи та підстави набуття громадянства.
19. Способи припинення громадянства.
20. Правовий статус іноземних громадян, апатридів, біпатридів та біженців.
21. Поняття та сутність політичних партій.
22. Поняття та принципи виборчого права.
23. Організація виборчого процесу.
24. Конституційно-правовий інститут референдуму.
25. Класифікація референдумів.
26. Поняття форми держави.
27. Парламентарні форми правління.
28. Президентська республіка: основні риси.
29. Поняття форми територіального устрою.
30. Унітарна держава: основні ознаки.
31. Федерація та її ознаки.
32. Конфедерація та її правова природа.
33. Форма державно-правового режиму.
34. Демократичний державно-правовий режим: основні ознаки.
35. Авторитарний режим: основні риси. Тоталітаризм як крайній прояв авторитаризму.
36. Місце парламенту в системі вищих органів державної влади. Основні риси парламенту.
37. Структура парламенту.
38. Порядок роботи та прийняття рішень парламентом.
39. Правовий статус депутата парламенту.
40. Поняття виконавчої влади. Організація виконавчої влади за різних форм державного правління.
41. Класифікація органів виконавчої влади.
42. Конституційний статус глави держави: монарха; президента.
43. Порядок та умови заміщення посади президента.
44. Повноваження глави держави.
45. Характеристика уряду як державного інституту. Моделі організації уряду.
46. Порядок формування уряду.
47. Поняття судової влади. Судові системи та види судів.
48. Поняття конституційного контролю. Органи конституційного контролю.
49. Загальна характеристика та системи місцевого самоврядування.
50. Компетенція органів місцевого самоврядування.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Конституційне право зарубіжних країн : підручник / Н. В. Мішина, В. О. Міхальов, В. О. Куранін та ін. ; за ред. Н. В. Мішиної, В. О. Міхальнової. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 644 с.
2. Конституційне право України : Підручник. 11-е видання: (присвячене 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет») перероблене та доповнене. Ужгород : РІК-У, 2023. 536 с
3. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри./ Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. - К.: Ваїте, 2021. 528 с.
4. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право: навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 328 с.
5. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 596 с.

Допоміжна

1. Конституційне право зарубіжних країн: Навч. Посібник / М.С. Грошенкова, К.О. Закоморна, В.О. Ріяка та ін.: За заг. Ред. В.О.Ріяки. 2-ге вид., допов. І перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
2. Конституційне право : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука ; [О. С. Бакумов, Л. Д. Варунц, Т. І. Гудзь та ін.] ; передм. М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с.
3. Конституційне право України : підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, В.П. Колісник та ін.; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Національна академія наук України (головний портал): URL:<http://www.nas.gov.ua/Pages/default.aspx>
2. Національна академія правових наук України: URL: <http://www.apnu.kharkiv.org/>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Офіційний вісник України: URL: <http://ovu.com.ua/>

Міжнародні видання

1. La constitution de la Republique tchecoslovaque avec introduction. – Praque, 1920. – 48 p.
2. Constitution de republique democratique du Vietnam.–Hanoi,1980–64p.
3. Constetution de la republique populaire d'Albanie. – [S.L.], 1947 – 32 p.
4. Constitucion de la republica de Cuba Tesis y resolucion. – La Habana., 1976. – 94 p.
5. The constitution of the U.S. at the end of the hundre fifty years. – Indiana, 1939. – 72 p.
6. Party systems in post-Soviet countries : a comparative study of political institutionalization in the Baltic States, Russia and Ukraine / Andrey A. Meleshevich. - New York : Palgrave, 2007. - 262 p.
7. Bringing Human Rights Home: The Challenge of Enforcing Judicial Rulings in Ukraine and Russia” (with Carolyn Forstein), Indiana International and Comparative Law Review, 2014, 24 (2), 269-311.
8. Dmytry Byelov, Paradigma konʹtytucionalizmu, ako dʹplehitʹb katehoryia sʹčasnyho ʹstavnyho prʹbv // Zbornyk prnspevkov z medzinʹbrodnej vedeckej konferencie “PRʹBVNA VEDA A PRAX V TRETʹOM TISHCROCH” (Bratislava, 27. – 28. februbr 2015) – S. 36-38.
9. Byelov D., Constitutional system: some theoretical and legal aspects // Zbornyk prnspevkov z medzinʹbrodnej vedeckej konferencie “Principy v prave” (Bratislava, 14. maja 2015). – S. 74-79.

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

На засіданні кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу

Протокол від _____ 20__р. № _____

Укладачі: _____

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни
(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП